

8. Стан дотримання законодавства у сфері захисту суспільної моралі в Україні : Національна доповідь. – К.: Національна експертна комісія з питань захисту суспільної моралі, 2010. - С. 142-143.
9. Артищев А. Правовые механизмы защиты несовершеннолетних от показа на телевидении сцен жестокости и насилия // Законодательство и практика масс-медиа. - 2004. - №10.
10. Шевчук С. Європейський суд з прав людини та українська судова система: необхідність узгодження судової практики // Право України. – 2011. - №7. – С. 88-92.
11. Припхан І.І. Конституційний захист моральності населення / І.І. Припхан // Прикарпатський юридичний вісник. – 2015. – Вип. (8). – С. 35.
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 30, ст. 260.
13. Шалагин А.Е. Преступления против общественной нравственности: уголовно-правовой и криминологический анализ: Монография. – М.: Юрлитинформ, 2011. – С. 48.
14. Рихтер А.Г. Правовые основы журналистики. Учебник. – М.: МГУ, 2002 // <http://evartist.narod.ru/text17/0001.htm>.
15. Копотун І.М. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності в зарубіжному законодавстві за злочини проти громадського порядку та моральності // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. - №2 (18). – С. 62-68.

УДК 342.51

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУДДІ

Декаленко В.С.

(суддя Подільського районного суду м. Києва)

Анотація. В статті аналізуються особливості визначення статусу судді. Окреслюється специфіка відповідальності судді як елементу його адміністративно-правового статусу. Запропоновані шляхи вдосконалення законодавства, яке регулює особливості відповідальності суддів в Україні.

Ключові слова: судова влада, судді, адміністративно-правовий статус, відповідальність.

Аннотация. В статье анализируются особенности определения статуса судьи. Определяется специфика ответственности судьи как элемента его административно-правового статуса. Предложены пути совершенствования законодательства, регулирующего особенности ответственности судей в Украине.

Ключевые слова: судебная власть, судьи, административно-правовой статус, ответственность.

Dekalenko V. Problematic issues of responsibility as of the administrative and legal status of the judges

The article analyzes the characteristics of the definition of the status of judges. It determines the specificity of the responsibility the judge as part of its administrative and legal status. The ways of improving the legislation regulating the particular responsibility of judges in Ukraine.

Key words: judiciary, judges, administrative and legal status, responsibility.

Постановка проблеми. В Україні на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства особлива роль суду обумовлює високі вимоги до осіб, які здійснюють судову владу на професійній основі. Вимоги, що висуваються до кандидатів на посаду суддів, перевірки, які вони повинні пройти, є дуже жорсткими у порівнянні з умовами зайняття інших державних посад.

За останні роки кардинально змінювалися закони про судоустрій та статус суддів, змінювалися підходи до функціонування системи юридичної відповідальності суддів, створювалися органи в судовій системі. Усі ці нововведення були спробою створення єдиного законодавства, що покликане регулювати функціонування судової системи [6, с.49]. Проте до сих пір залишається відкритим питання щодо чіткого окреслення правового статусу судді, визначення його елементів та проблематики. В кінцевому підсумку, ефективність роботи всієї судової системи щодо забезпечення законності та правопорядку, охорони конституційного ладу і захисту прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб багато в чому визначається відповідальністю, яку несуть судді при здійсненні своїх функціональних обов'язків.

Метою статті є спроба дослідити та виявити проблемні питання відповідальності судді як елемента його адміністративно-правового статусу.

Виклад основного матеріалу. Починаючи наше дослідження слід зазначити, що правовий статус судді не є цілісною категорією, а складається з елементів, сукупність яких і становить правовий статус. Питання про те, які елементи входять до правового статусу, є одним із найбільш дискусійних в юридичній науці. Наприклад, Л.А. Сергієнко виділяє в якості елементів правового статусу посадової особи права, обов'язки і відповідальність працівника, зумовлені займаною посадою [13, с.42]. О.М. Костюков [9], окрім елементів правового статусу посадової особи, названих Л.А. Сергієнко, також додає правосуб'єктність, завдання за посадою, основні функції, гарантії, правові форми діяльності, порядок взаємовідносин відповідно до посади. Схожої думки дотримується і М.В. Вітрук. На думку автора, елементами правового становища особистості є: юридичні права і свободи; юридичні обов'язки; законні інтереси (інтереси, що не знайшли прямого закріплення в юридичних правах і обов'язках, але підлягають захисту з боку держави); громадянство; правосуб'єктність; юридичні гарантії [5, с.27-34].

М.О. Сапунова, Ю.М. Старілов, В.Г. Розенфельд [11, с. 84-86; 12, с.15] дотримуються думки, що найбільш повно і точно правовий статус посадової особи в органах державної влади (законодавчої, виконавчої, судової та органах прокуратури), характеризують наступні елементи: принципи служби в державних органах; найменування посадової особи, її місце в організаційній системі служби; посадові права та обов'язки, що встановлюють межі належної і можливої поведінки посадової особи; функції та повноваження, правові форми і методи їх реалізації; гарантії реалізації повноважень; відповідальність; пільги, гарантії й компенсації.

На основі аналізу вищенаведених підходів до встановлення елементів правового статусу ми можемо виділити два елементи, які включаються усіма вченими без винятку до правового статусу. Цими елементами є права і обов'язки, які є ядром правового статусу судді. Серед усіх елементів слід також виділити юридичну відповідальність. Даний елемент хоча й не входить до ядра правового статусу судді, проте все ж є основним вторинним елементом по відношенню до прав та обов'язків. Зважаючи на важливість відповідальності ми проаналізуємо цей елемент правового статусу більш детально, зупинившись на тих видах відповідальності, які мають найбільш проблемні питання.

На нашу думку, почати слід з кримінальної відповідальності. Законом встановлено особливий порядок притягнення суддів до кримінальної відповідальності та особливий порядок провадження у кримінальних справах щодо даної категорії осіб. Переходячи до розгляду кримінальної відповідальності судді слід підкреслити, що в радянські часи суддя міг бути притягнутий до кримінальної відповідальності лише за згодою Президії Верховної Ради союзної республіки, що гарантувало судді захист від поспішних обвинувальних дій стосовно нього. В Україні, після прийняття незалежності та докорінних змін законодавства, процедура притягнення судді до кримінальної відповідальності набула зовсім іншого вигляду.

Слід виділити конституційні норми, які мають пряме відношення до притягнення судді до кримінальної відповідальності. Згідно ст. 126 Конституції України, суддя без згоди Вищої ради правосуддя суддю не може бути затримано або утримувано під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину [1]. Ця конституційна норма отримала своє продовження в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» та Кримінальному процесуальному кодексі України. Підкреслимо, що дана норма була внесена в законодавство України у зв'язку з пропозицією Венеціанської комісії, в якій вказувалося на необхідність передачі повноважень щодо скасування недоторканості суддів від політичного органу до незалежного органу судової влади [14] (до внесення відповідних змін до Конституції України суддя міг бути затриманий чи заарештований до винесення обвинувального вироку судом тільки за згодою Верховної Ради України).

Звертає на себе увагу той факт, що в новій редакції Закону України «Про судоустрій і статус суддів» окремим розділом виділена лише дисциплінарна відповідальність суддів (Розділ VI). Про кримінальну та адміністративну відповідальність згадується лише у ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Загалом, в Україні судді несуть кримінальну відповідальність на загальних підставах. Кримінальним кодексом України поряд зі службовими злочинами передбачено також злочини, які можуть бути вчинені суддями як посадовими особами, що здійснюють правосуддя. Склади цих злочинів і покарання за них визначаються Розділом XVIII «Злочини проти правосуддя» [10, с.987]. Проте, як показує практика, притягнути суддю до кримінальної відповідальності досить складно. Згідно статистичних даних, за корупційні злочини в Україні в період 2011 – 2013 років було притягнуто менше 1 % штатної чисельності суддів України, у 2011 році було притягнуто до відповідальності 34 судді, у 2012 р. – 15 суддів, у 2013 р. – 7 суддів. Якщо ж розглядати притягнення суддів до відповідальності за окремі статті Кримінального кодексу України, то тут цифри ще мізерні. Наприклад, за порушення норм ст. 375 КК України «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» до відповідальності у 2008 році було притягнуто 1 суддю, у 2009 р. – 3 судді, у 2010 р. – 4 судді, у 2011 р. – 5 суддів, у 2012 р. – 5 суддів, у 2013 р. – 3 судді [8]. Але, на наш погляд, основна проблема притягнення судді до кримінальної відповідальності знаходиться не у площині процедури притягнення (хоча певні недоліки притаманні і їй), а у площині недостатньої опрацьованості норм Кримінального кодексу України, які встановлюють відповідальність за злочини, скоєні суддями. До того ж, у зв'язку з розширенням підстав дисциплінарної відповідальності судді та включення до їх складу корупційних та більшості процесуальних підстав, випадків притягнення суддів до кримінальної відповідальності повинно стати ще менше.

Розглянемо процедуру притягнення судді до кримінальної відповідальності. Процедурні питання притягнення судді до кримінальної відповідальності починаються з повідомлення про підозру у вчиненні суддею кримінального правопорушення. Повідомити судді про підозру може лише Генеральний прокурор України або його заступник. Згідно ч. 5 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» відсторонення судді від посади у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності може бути здійснене лише на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора або його заступника Вищою радою правосуддя. Відсторонення від посади переслідує не тільки мету попередити спроби підозрюваного, обвинуваченого перешкоджати встановленню істини у кримінальному провадженні, а й забезпечити виконання обвинувального вироку. Загалом, даний захід процесуального примусу забезпечує виконання майбутнього покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Слід пам'ятати, що термін відсторонення судді від посади не може бути більшим ніж два місяці, але його може бути продовжено на строк не більше двох місяців. Клопотання про продовження терміну такого відсторонення судді від посади подається не пізніше десяти днів до закінчення строку, на який суддю було відсторонено.

Крім зазначених вище, специфічних особливостей притягнення судді до кримінальної відповідальності, слід відмітити, що держава встановила й інші вимоги, які гарантують незалежність та недоторканність суддів під час притягнення їх до кримінальної відповідальності.

По-перше, суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна чи адміністративна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи, за винятком: якщо Вищою радою правосуддя надано згоду на затримання судді у зв'язку з таким діянням; затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, якщо таке затримання є необхідним для попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину. Суддя не може бути підданий приводу чи

примусово доставлений до будь-якого органу чи установи, окрім суду (ч. 2, 3 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

По-друге, оперативно-розшукові заходи чи слідчі дії відносно судді, які можуть проводитися лише з дозволу суду, здійснюються на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора або його заступника, керівника регіональної прокуратури або його заступника. (ч. 9 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

По-третє, затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом здійснюється за згодою Вищої ради правосуддя (ч. 1 ст. 482 КПК України).

Ми бачимо, що встановлений ускладнений порядок притягнення судді до відповідальності є лише процедурним механізмом і способом забезпечення незалежності суддів та не означає звільнення їх від кримінальної відповідальності. При наявності достатніх підстав і з дотриманням усіх встановлених чинним законодавством процедур суддя, за допущене ним правопорушення, понесе заслужене покарання. Для забезпечення неупередженого розгляду справи та захисту прав і свобод людини та громадянина, кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення, а також прийняття рішення про проведення стосовно судді оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, застосування запобіжних заходів не може здійснюватися тим судом, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді (ч. 10 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Дана норма також продубльована в ч. 2 ст. 32 КПК України.

Згідно ст. 31 Кримінального процесуального кодексу України, кримінальне провадження стосовно Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, здійснюється:

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого - судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

3) в касаційному порядку - колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

У разі якщо в суді, який згідно з правилами підсудності має здійснювати кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду, передбачений цією частиною, кримінальне провадження здійснює найбільш територіально наближений суд, в якому можливо утворити такий склад суду.

Як ми бачимо з вищенаведеної норми КПК України, законодавець врегулював склад суду, який може здійснювати судовий розгляд справ відносно суддів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів, залишивши без уваги суддів місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції. На нашу думку, це є однією з прогалин, яку необхідно виправити. Зважаючи на це, ми пропонуємо доповнити список осіб, щодо яких може збиратись вищезазначений склад суду, судьями місцевих та апеляційних судів, їх головами, першими заступниками та заступниками.

Необхідно відмітити, що після прийняття нової редакції Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та внесення відповідних змін до нормативно-правових актів, в Україні були запроваджені додаткові заходи щодо охорони особистості судді під час притягнення його до кримінальної відповідальності. На нашу думку, баланс між гарантіями незалежності та недоторканності суддів і необхідністю нести ними

кримінальну відповідальність за свої протиправні вчинки знаходиться зараз на розумному рівні.

Відзначимо, що суд або Вища рада правосуддя розглянувши питання, які стосуються затримання або утримування судді під вартою чи його арештом до винесення обвинувального вироку судом, і встановивши, що здійснення зазначених дій обумовлено позицією, яку займав суддя при виконанні суддівських повноважень, відмовляються дати згоду на подальше їх провадження.

Висвітлюючи процедурні аспекти притягнення суддів до відповідальності відзначимо, що на законодавчому рівні одним із неопрацьованих її видів залишається цивільна відповідальність. В ч. 11. ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зазначено, що за шкоду, завдану судом, відповідає держава на підставах та в порядку, встановлених законом [3], а в ч. 4 ст. 62 Конституції України зазначено, що у разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням [1]. Більш розширене тлумачення цих норм ми можемо зустріти в Цивільному кодексі України від 16.01.2003 р. № 435-VI. У ст. 1176 ЦК України, яка має назву «Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду» [2] зазначено, що стосовно суду:

По-перше, шкода, завдана фізичній особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного застосування запобіжного заходу, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, відшкодовується державою у повному обсязі незалежно від вини посадових і службових осіб суду.

По-друге, право на відшкодування шкоди, завданої фізичній особі незаконними діями суду, виникає у випадках, передбачених законом.

По-третє, шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок постановлення судом незаконного рішення в цивільній справі, відшкодовується державою у повному обсязі в разі виявлення в діях судді (суддів), які вплинули на постановлення незаконного рішення, складу злочину за обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

По-четверте, шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок іншої незаконної дії або бездіяльності чи незаконного рішення суду, відшкодовується на загальних підставах.

По-п'яте, порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю суду, встановлюється законом.

Отже, дана норма свідчить про те, що цивільна відповідальність судді обумовлена кримінальною відповідальністю, за якою в Україні притягується менше 1 % суддів кожного року, оскільки основним видом відповідальності, який застосовується до суддів, є дисциплінарна. Ст. 1176 ЦК України фактично позбавляє фізичних та юридичних осіб, постраждалих від дій судді, можливості отримати компенсацію шляхом подання позову в загальноцивільному порядку.

Як відзначає О.В. Гончаренко, Законом регулюються питання відшкодування шкоди лише у випадку встановлення в діях судді складу злочину. Водночас, поза межами правового регулювання залишається питання відшкодування шкоди, завданої фізичній або юридичній особі внаслідок постановлення судом незаконного рішення, якщо при цьому суддею вчинено дисциплінарний проступок чи порушено присягу судді. При цьому судове рішення, яке набуло чинності й потягло за собою негативні наслідки, може бути визнане незаконним і необґрунтованим. Також Законом не врегульовано питання матеріальної відповідальності, яку повинен нести суддя, що вчинив злочин, дисциплінарний проступок або порушив присягу судді [7, с.87]. Зважаючи на це, ми підтримуємо пропозицію тих вчених (Л.Є. Виноградова, О.В. Гончаренко та ін.), які вважають за необхідне внести в законодавство України норму, згідно якої держава отримує право зворотних вимог до суддів за збиток, заподіяний при здійсненні

правосуддя. У цьому випадку підставами для постановки питання про відшкодування шкоди можуть бути:

а) умисне винесення суддями незаконних вироків (рішень, постанов), підтверджених вироками судів, постановами органів розслідування;

б) очевидне і грубе порушення норм матеріального та процесуального права при розгляді справ, спричинене недбалістю або низьким рівнем професійної підготовки суддів;

в) несвоєчасний розгляд справ, що спричинило зростання обсягу шкоди;

г) інші порушення, в тому числі неправильне помилкове застосування закону [4, с.142].

Таким чином, ми пропонуємо доповнити ст. 1191 ЦК України частиною 6 наступного змісту:

«Стаття 1191. Право зворотної вимоги до винної особи

6. Держава, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою, службовою особою суду, має право зворотної вимоги до цієї особи за збиток, заподіяний при здійсненні нею правосуддя».

У зв'язку з доповненням ст. 1191 ЦК України відповідною частиною, ч. 3 цієї статті необхідно змінити та викласти наступним чином:

«3. Держава, відшкодувавши шкоду, завдану посадовою, службовою особою органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування або органу прокуратури, має право зворотної вимоги до цієї особи лише у разі встановлення в її діях складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили».

Після впровадження даних змін в законодавство, також необхідно буде вдосконалити механізм компенсації шкоди постраждалим. Ми розуміємо, що на даний час в бюджеті України хронічно не вистачає коштів, тому задля компенсації шкоди постраждалим пропонуємо створити спеціальний Фонд, до якого кожного місяця будуть здійснюватися відрахування із заробітної плати суддів. Зважаючи на розмір заробітних плат суддів України (мінімальний розмір у 2017 році – 24 000 грн.), відрахування у розмірі 1-2 % до Фонду не будуть значним тягарем для їх кишені. У свою чергу, при відшкодуванні шкоди держава з власних коштів буде відшкодовувати лише 50 % витрат, інша частина буде зніматися з рахунку Фонду. У подальшому при зворотній вимозі суддя, який спричинив настання збитку при здійсненні правосуддя, повинен буде відшкодувати державі понесені нею витрати.

Висновки. Підсумовуючи необхідно відзначити, що інституту відповідальності держави за шкоду, завдану посадовою чи службовою особою суду, лише належить зайняти реальне місце у правовій системі України. Водночас, сам механізм такої відповідальності повинен бути максимально чітким, опрацьованим і відповідати демократичним прагненням України та міжнародним принципам діяльності судової влади й здійснення правосуддя. Також варто підкреслити, що посилення кримінальної, цивільно-правової чи інших видів відповідальності суддів не вирішить проблеми підвищення авторитету суду, який вже не сприймається населенням як захисник прав та свобод народу. Окрім посилення відповідальності значну увагу необхідно приділяти компетенції суддів, опрацювати організаційно-правовий механізм відбору кандидатів у судді та формування суддівського корпусу, здійснювати ефективний контроль (як з боку контролюючих органів влади, так і громадських організацій) за судовою діяльністю. Відзначимо, що в цьому напрямку останнім часом зроблені значні кроки, але останнє слово, як завжди, залишиться за практикою, яка ще не показала результат їх ефективності.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. «Про судоустрій і статус суддів»: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>
4. Виноградова Л. С. Юридична відповідальність суддів загальних судів України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Людмила Євгенівна Виноградова. – Одеса, 2004. – 187 с.
5. Витрук Н. В. Основы теории правового положения личности в социалистическом обществе / Н. В. Витрук; Отв. ред.: В. А. Патюлин. – М.: Наука, 1979. – 229 с.
6. Вітюк Д. Л. Особливості статусу судді суду загальної юрисдикції як публічного службовця / Д. Л. Вітюк // Економіка, фінанси, право, 2015. – № 10/2. – С. 49 – 52.
1. Гончаренко О. В. Актуальні питання притягнення суддів до відповідальності (частина перша) / О. В. Гончаренко // Вісник Вищої ради юстиції, 2011. – № 1 (5). – С. 77 – 92.
2. Звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції у 2013 році. – Міністерство юстиції України, 2014. – 74 с.
3. Костюков А. Н. Должностное лицо: Административно-правовой статус / А. Н. Костюков // Правоведение, 1987. – № 2. – С. 13 – 19.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 4-е вид., доп. і перероблене / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2007. – 1184 с.
5. Розенфельд В. Г. К вопросу о понятии и правовом статусе должностного лица / В. Г. Розенфельд, Ю. Н. Стариков // Правовая наука и реформа юридического образования: Сб. науч. трудов. – Воронеж, 1995. – Вып. 1. – С. 67 – 91.
6. Сапунова М. О. Юридическая ответственность судей в Российской Федерации: теоретико-правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Марина Олеговна Сапунова. – Москва, 2007. – 183 с.
7. Сергиенко Л. А. Правовая регламентация управленческого труда / Л. А. Сергиенко. – М.: Наука, 1984. – 141 с.
8. Спільний висновок Венеціанської комісії і Директорату з прав людини (ДПЛ) Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо Закону України «Про судоустрій і статус суддів і внесення змін до Закону України «Про Вищу раду юстиції» № 801/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/visnovki_jevropejskoji_komisiji_za_demokratiju_cherez_pravo_venecianskoji_komisiji.html

ПОНЯТТЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Дяковський О.С.

(аспірант другого року навчання Університету державної фіскальної служби
України)

***Анотація:** У даній статті розглядається питання поняття персональних даних як правової категорії, здійснюється дослідження даного поняття з урахуванням нормативно правових актів України, міжнародних договорів та конвенцій. Пропонується внесення відповідних змін до механізму захисту персональних даних в Україні.*

***Ключові слова:** персональні дані, правова категорія, стан регулювання, шляхи вдосконалення нормативно – правового регулювання захисту персональних даних в Україні.*

***Abstract:** This article discusses the concept of personal data as a legal category, this concept study carried out on the basis of legal acts of Ukraine, international treaties and conventions. Proposed amendments made to the mechanism of protection of personal data in Ukraine.*

***Keywords:** personal data, legal category, state regulation, ways of improving the regulatory - legal regulation of personal data protection in Ukraine.*

Актуальність теми: В сучасному динамічному світі котрий стрімко розвивається та змінюється все частіше суспільство використовує інформацію про фізичну особу, людину в цілому, громадянина держави тощо. В процесі взаємодії людини з навколишнім світом відбувається обмін інформацією, що породжує використання та обробку індивідуальних даних про особу зокрема про її ім'я та по батькові місце проживання, стан здоров'я, номер мобільного телефону, кредитну історію, страхування. Дані особисті майнові та не майнові дані дозволяють нам виділити та ідентифікувати конкретного індивіда серед інших. В нашій державі спеціальним нормативно – правовим актом котрий направлений на захист індивідуальних даних фізичної особи є Закон України «Про захист персональних даних». Проте при наявності спеціального закону питання наведеного